

Markku Rajala palkittiin hiukkasteosta

Keksijän näköinen mies

■ Markku Rajalan työnä on keksiminen. Mieluisampaa ammattia ei aerosoliprosessien ja nanohiukkasten tuntija voisi itselleen keksiä.

Päivi Ikonen

Vuoden 2009 Hiukkasteko-palkinto jaettiin lokakuun lopussa alan osaajalle, joka otti tunnustuksen vastaan kuin suomalainen mies.

”Aika lailla hämilläni”, myöntää **Markku Rajala** Beneq Oy:stä. ”Tämähän on mitä suurimmassa määrin tiimityötä, jossa minä en yksinani ole mitään.”

Jotakin vuoden hiukkastekijä taitaa silti olla, ainakin palkinnon myöntäneen Hiukkasfoorumin mukaan.

”Rajalalla on pitkään ollut keskeinen rooli suomalaisen hiukkasalan verkottamisessa; sekä akateemisen ja teollisen toimijakentän että alan teollisuuden sisäisen vuorovaikutuksen lisäämisessä, mutta myös ennakkoluulottoman poikkitieteellisesti ja -toimialallisesti”, foorumuotoilee tiedotteessaan.

Tampereella fysiikan diplomi-insinööriksi aikanaan kouluttautunut Rajala kieturtelee.

”Viittaavat ehkä niihin vuosiin, kun olin Taideteollisessa korkeakoulussa, jossa kieltämättä syntyi aika paljon ajatuksia. Siis tiimissä, jossa oli mukana lastaiteilijoita, kemistejä ja insinöörejä.”

”Yön pimeinä tunteina siellä joskus epätoivoisesti mietittiin, että kun tämä ei toimi näin, niin voisikohan asian tehdä aerosoliteknologian avulla.”

Kun voi, keksintö alkoi matkansa kohti innovaatiota.

”Termithän eivät muuten tarkoita samaa”, Rajala huomauttaa. ”Innovaatio tarkoittaa keksintöä, josta on jo taloudellista hyötyä. Keksinnöstä ei vielä sitä ole.”

Syntyneestä nesteliekkiruisikutusteknologiasta on todistetusti hyötyä, ja Rajala puolestaan aerosoli-, materiaali- ja muotoiluosaamista uudella tavalla yhdistäneen teknologian (LFS, DND, nHalo)

Kiitos kuuluu koko joukkueelle, ajattelee keksijä Markku Rajala.

Erkki Seppäläinen

kehitystiimin avainhenkilöitä, paljastaa palkintotiedote.

Beneqissä teknologia on sittemmin jalostettu nanopinnoitteiksi ja pinnoituslaitteiksi, joista odotetaan maailmanmenestystä.

Markku Rajala itse kertoo odottavansa paljon Taikin, TKK:n ja Kauppakorkeakoulun yhdistäväältä Aalto-yliopistolta, jonka synty on hänen mielestään hieno asia. ”Aallossa toivottavasti jatketaan sitä työtä, mitä me Taikissa 90-luvulla teimme.”

Huolen siitä, että taideopetus ja taiteellinen vapaus voivat uudistuksessa kaventua, Rajala sanoo ymmärtävänsä hyvin.

”Mutta niin ei missään nimessä saa tapahtua, koska luovuus tulee pitkälti taidepuolelta. Insinöörit, itseni mukaan luettuna, ovat vain soveltajia, joiden teoreettisen ymmärryksen avulla taiteilijoiden ideat saadaan käytäntöön.”

25 vuotta eikä suotta

Luetaan palkintoperusteluita eteenpäin: Rajala on myötävaikuttanut yli kuuden aerosolialan yrityksen syntymiseen rohkaisemalla yrittämiseen tai yrittämällä itse.

”Beneqin perustajiinhan minä en kuulu eikä minulla ole omistusosuuttakaan.

Mutta olin kyllä perustamassa Liekkiä ja Photoniumia”, Rajala myöntää ja innostuu kertomaan lisää.

”Hiukkasillahan on kaksi puolta: niistä voi olla sekä hyötyä että haittaa. Liekki tekee laseroivia optisia kuituja ja Photonium kuidun valmistuslaitteita. Prosessissa syntyy pienhiukkasia, jotka saattavat naarmuttaa kuitua ja heikentää sen lujutusta, ja hiukkaset pitää siksi saada pois.”

Vuodesta 2006 Beneqiä palveleena Rajalan nykyinen työ kuulostaa kiinnostavalta: hiukkasosaamisen innovaatioiden tunnistaminen ja hyödyntäminen.

”Toimitusjohtaja **Sampo Ahonen** antoi minulle yhden tehtävän: minun on pidettävä huoli siitä, että Beneqillä on hiukkas- ja aerosoliasioissa paras mahdollinen patenttisuojia. Käytännössä työ on sekä omien keksintöjen tekemisestä että keksintöjen tunnistamista ympäristöstä. Suurin osa löydöistäni liittyy nykyään siihen, miten aerosoliteknologiaa voidaan käyttää aurinkokennojen valmistuksessa.”

Rajalan käyntikortissa toimenkuva on määritelty ytimekkäästi.

”Kaksikymmentäviisi vuotta työelämässä meni ennen kuin lopulta sain titelin, jonka olen aina halunnut. Vihdoin olen virallisesti keksijä”, onnellinen mies hymyilee. □